

Teater

Lärarhandledning
för- och efterarbete

Hed SY Sjer

en föreställning för
lågstadiet

TEATER MARTIN
MUTTER

Varför ska barn och ungdomar se teater?

Teater handlar om oss människor och hur vi fungerar i en värld med andra människor.

Teater är också en viktig form för kommunikation. Man kan säga att teater är en spegelbild av livet, sett genom ett temperament, precis som all konst.

I teaterns värld kan du spegla dig och reflektera över omvärlden. Du kan närma dig speciella teman som t ex kärlek och fördomar. Den kan också vara en utgångspunkt för diskussioner om det som känns viktigt och du kan sätta dig i rollfigurens ställe om ämnet är känsligt.

Alla har sin egen historia att berätta. Genom att se och använda teater kan du hitta din egen historia, ditt eget liv och få perspektiv framåt och bakåt i tiden. Att lära känna sig själv och att se att du inte är ensam.

Barn utgår från sina egna erfarenheter och det mesta som sker på scenen kan man tala om eller diskutera. Att tala om det svåra kan ge tröst. Barn skapar ofta lyckliga slut när de behöver dem. Barn ser framåt, skapar nya bilder och diktar vidare. Och mycket sällan - är teatern mer otäck än vad barnens verklighet kan vara!

Vad kan du göra före och/eller efter en teaterföreställning med eleverna?

Före föreställningen

Före föreställningen

Det är mycket viktigt att inte föregripa föreställningens innehåll eftersom det är lätt att väcka förväntningar som inte uppfylls. Vad som däremot bör göras är att skapa en beredskap inför föreställningens aktuella tema om exempelvis den tid som handlingen utspelas i. Detta för att ge eleverna en större möjlighet att identifiera sig med rollgestalterna.

Du kan också berätta om hur en teaterproduktion arbetas fram. Prata om de olika yrkesrollerna inom teatern. Att skådespelarna spelar sina

roller efter givna förutsättningar och manus, att ljus, ljud, rekvisita och scenografi har sina funktioner i den helhet som presenteras.

Varje detalj som finns med i föreställningen har valts med omsorg och är bärare av en mening som stödjer helheten i innehållet. Varje objekt som finns med i pjäsen har sin egen historia även om detta inte berättas i pjäsen.

Förarbetets syfte är

- att öppna för olika tankar och associationer inför föreställningen
- att betona att det är den egna upplevelsen som är viktig och att det inte går att värdera om en konstupplevelse är bra eller dålig.
- att visa att teater har med oss människor idag att göra
- att påvisa hur viktig publiken är
- att skapa en förberedelse för den känslomässiga stämningen, dock utan att något ur föreställningen avslöjas.
- att väcka lust, nyfikenhet och intresse för teater och den föreställning ni ska se.

Efter föreställningen

Här gäller det att se upp med vad man själv som pedagog blivit fångad av. Det är lätt att man som pedagog får många idéer om vad man vill att eleverna ska fördjupa sig i efter föreställningen. Det viktigaste i efterarbetet är att respektera varje elevs upplevelse av föreställningen. Därför måste man spara sina egna idéer.

Undvik att värdera föreställningen för tidigt. Börja istället med det specifikt konkreta utifrån elevernas egna intryck. Det viktiga är att ta till vara elevernas upplevelser. Här är möjligheterna många. Man kan skriva, teckna och måla, göra rollspel eller prata och diskutera.

Efterarbetets syfte är:

- att ta emot elevernas upplevelse och genom frågeställningar och gestaltande få igång en diskussion som är angelägen för gruppen
- att reflektera kring föreställningen och den egna verkligheten
- att låta eleverna få tid och utrymme till att bli medvetna om vad de har sett
- att låta verklighet och teater berika varandra
- att efter teaterbesöket ha skapat en känsla av att de som publik förstår teater
- att betona att det inte finns rätt och fel i en konstupplevelse, konst går bara att uppleva.

Hej syster! handlar om något som många barn känner igen, skilsmässa. Det händer bara en dag - att mamma och pappa inte ska bo med varandra längre. Så ska man flytta och allt känns jobbigt. Men trots allt, det går ju rätt bra att bo med bara mamma eller pappa. Så helt plötsligt, när allt verkade så bra, så flyttar det in nya människor. En av dom ska man dessutom behöva kalla för lillebror....

Efterarbete

Förslag på frågor att prata om

Ditt starkaste minne från föreställningen?

Kunde du känna igen dig i någon situation?

Vad är känslor?

Hur uttrycker man känslor?

Varför är Zoe som hon är mot Sebastian?

Var tror ni Sebastians pappa är?

Hur tycker du att historien skulle sluta?

Finns det någon annan familj än din egen som du tycker om att vara hos?

Hur är det att ha syskon?

Vad är bra med att ha syskon?

Hur är det att inte ha syskon?

Är det skillnad på att ha helsyskon, halvsyskon osv. (här kanske man behöver förklara vad halv-, ”plast”syskon är).

Kan man lära sig något av ett syskon?

Tips! Kan man bli vänner fast man inte tyckte om varandra från början? Finns det någon i klassen har blivit kompis med någon de inte gillade från början. Låt dem berätta hur de gjorde och hur det kändes.

Förslag på uppgift A

Sebastian fantiserade om när TV kom och filmade när han satt i trädet. Låt eleverna rita och berätta en egen fantasi där de var huvudpersonen.

Förslag på uppgift B

En familj kan ju se ut på olika sätt. man kan börja med att prata om vad en familj är och vilka som kan ingå i en familj. Släktingar? Vänner? Husdjur? Växter?

Samla stenar och måla stentroll. Alla gör så många troll de hinner under en viss tid. När alla troll är klara ställer ni upp dem på ett bord. Det är stenstrollens vardagsrum. Låt eleverna placera ut sina troll som de vill ha dem. Några troll sover, andra pratar med varandra osv.

Prata sedan tillsammans: är trollen släkt? Är det några som ingår i familjen fast de inte är släkt? Hitta på egna funderingar att prata om.

Värderingsövningar

Syftet med värderingsövningar är att utveckla medvetenheten, kunna uttrycka sig, kunna analysera beslut och utveckla sina handlingar. När ni arbetar med värderingsövningar blir var och en medveten om sina egna tankar och känslor.

Alla har rätt att tycka som de vill, det finns inga rätt eller fel. Var noggrann med att alla visar hänsyn till andras åsikter och inte kommenterar varandras svar. Kom ihåg att aldrig tvinga någon att vara med, alla ska ha rätt att stå över.

Förslag - Heta stolen

Alla sitter i en ring på stolar. Det finns en tom stol i mitten. Du som står i ringen har ett antal påståenden förberedda. De som håller med om påståendet gör en aktiv handling och byter stol. De som inte håller med sitter kvar.

Efter varje påstående och elevernas eventuella stolsbyte, fråga någon eller några elever varför man gjorde det val man gjort. T ex: Du satt kvar - hur tänkte du?

Det är viktigt att den som svarar får prata utan värderande kommentarer från övriga elever eller från dig som lärare. **För att få igång övningen är det bra att börja med några enkla, oladdade påståenden som t ex Alla som tycker glass är gott byter stol.**

Förslag på ytterligare påståenden

Pappor och mammor är lika bra på att ta hand om barn.

Föräldrar borde inte få skiljas förrän barnen har fyllt 16 år.

Halvsyskon är lika mycket syskon som helsyskon.

De vuxna i familjen får aldrig favorisera ett av barnen.

Det är bra med flera familjer.

Vi rekommenderar

Att öppna nya världar

av Karin Helander

En handledning om att gå på teater med barn i förskola och skola.

I Unga Riks möten med skolan och lärare har många talat om osäkerheten inför hur man går vidare i klassrummet efter en föreställning. Finns det några nycklar, måste man efterarbeta alla upplevelser? Den här skriften hoppas kunna öka förståelsen för hur barn ser på konst. kanske hittar du en och annan nyckel men framför allt är förhoppningen att den blir till hjälp till "att öppna nya världar".

Utges av Riksteatern

Kan beställas hos Riksteatern via e-post:
anna.mattsson@riksteatern.se - kostnad 30 kr

Botilda Bengtssons nya liv

av Lilian Edvall

Botilda Bengtsson är sex år och det är något som hon inte kan sluta tänka på. Mamma och pappa ska skiljas. Botilda förstår inte varför mamma och pappa inte kan bo tillsammans bara för att de inte älskar varandra.

Den här högläsningboken handlar om att längta efter pappa när man är hos mamma, och att längta efter mamma när man är hos pappa, och efter Lilla Björn som blev kvarglömd hos pappa. Och hur knäppt det kan bli när både mamma och pappa vill skämma bort Botilda genom att köpa stora grodbakelser samma eftermiddag.

Lilian Edvall skildrar med fin känsla hur ett barn kan känna det när man plötsligt ska flytta till två olika lägenheter med mamma och pappa var för sig. Och hur det är att dela upp sina gosedjur mellan lådan som det står mamma på och den det står pappa på.

Från 5 år

Osynliga pappan

av Amelie Fried Övers. Meta Ottoson

En dag sitter en främmande man vid Pauls och mammas frukostbord. Ludwig ska bo med oss nu, säger mamma. Men det vill inte Paul - och säkert inte Pauls pappa heller. Fast pappan är osynlig. Det är bara Paul som vet att han fortfarande bor där. Han måste få Ludwig att flytta!

Ålder 7-9 år

Alva och familjen Låtsas

av Johanna Nilsson

Alva har en pappa som fortfarande går i skolan fast han är 41. Hon har en storebror och en mamma som inte bor ihop med deras pappa längre. Och hon är faktiskt inte så förtjust i alla dessa låtsassyskon och sin låtsaspappa. Alva funderar mycket på sin familj och på livet. Till slut kommer hon på hur hon ska lösa problemet. Med påhittighet och gott humör ordnar hon ett eget 40-årskalas som ingen har sett maken till. En rolig och finurlig berättelse som går rakt in i hjärtat.

Ålder 7-9 år

Källor:

I gränslandet mellan scen och publik

av Jeannette Roos Sjöberg.

Lärrarhandledning för- och efterarbete TEATER

av Lotta Andersson Länsteatern Örebro och Janne

Rindar Örebro Kulturskola

"Att öppna nya världar"

av Karin Helander

En handledning om att gå på teater med barn i förskola och skola.

Har du några frågor?

Tveka inte - ring oss!

Vi tycker det är kul att få respons från eleverna. De får gärna skicka brev eller teckningar till oss!

Lycka till! Vi ses på teatern!

TEATER
MARTIN
MUTTER

Teater Martin Mutter

Box 369

701 47 ÖREBRO

Tel 019-10 10 24

E-post: info@martinmutter.com

Hemsida. martinmutter.com